

HE LLEGIT
NO SÉ ON

EVA
PIQUER

La redescoberta d'una novel·lista oblidada

Barbara Pym va excel·lir en el retrat de la preclasse mitjana, exclosa dels grans relats de la literatura anglosaxona

Quatre personatges que superen els seixanta i conviuen amb la soledat

L'Edwin, en Norman, la Letty i la Marcia treballen plegats a la mateixa oficina de Londres, viuen sols cadascú a casa seva, estan a punt de jubilar-se i no saben si sabran empènyer els dies i la vida quan deixin de treballar. No es visiten mai l'un a l'altre ni es veuen fora d'hores de feina. És més: pensen que seria incòmode si mai coincidissin pel carrer. Quatre ànimes solitàries, sense parents propers, que especulen amb la possibilitat que un mal dia els trobin morts per hipotèrmia.

L'Edwin, en Norman, la Letty i la Marcia són els protagonistes de *Quartet de tardor*, una novel·la de Barbara Pym que he estat llegint a Londres aquesta tardor. Publicada en anglès el 1977 i finalista del Booker d'aquell any, l'ha publicat ara l'editorial Les Hores amb una traducció de Dolors Udina. (Quina bona feina que està fent Les Hores, publicant i descobrint-nos autores interessants).

Quartet de tardor inclou un pròleg de D. Sam Abrams en què se'ns explica qui era la novel·lista anglesa Barbara Pym (1913-1980). Entre 1950 i 1961 va publicar mitja dotzena de títols que van ser prou ben acollits. Però el 1963 la mateixa editorial que li havia publicat l'obra fins aleshores, Cape, li va rebutjar una novel·la. Pym, explica Abrams, no encaixava gens en els valors estètics i artístics de la narrativa dels anys seixanta. Després del rebuig de Cape, Pym va provar sort amb una vintena d'editorials, amb un resultat igualment descoratjador. A partir d'aquell moment l'es-

BARBARA PYM

THE BARBARA PYM SOCIETY

criptora va anar acumulant novel·les inèdites en calaixos i armaris.

El flirteig amb el nazisme hauria pogut arruïnar la carrera literària de Pym

La redescoberta de Barbara Pym va arribar el 1977: per celebrar els seus setanta-cinc anys, *The Times Literary Supplement* va publicar una enquesta en què escriptors de renom havien d'indicar quin era al seu parer l'autor o l'obra més infravalorats de tota la tradició literària. El poeta, narrador i crític Philip Larkin va triar la novel·lista Barbara Pym. Va dir que les sis novel·les de Pym publicades als anys cinquanta oferien "un retrat incomparable d'un sector petit de la classe mitjana de l'Anglaterra de postguerra". Segons Larkin, Pym tenia "un

ull i una oïda irrepitibles per copsar els petits matisos d'intensitat i profunditat de la comèdia de la vida quotidiana".

Gràcies a Larkin, editors de primera fila van començar a recuperar les novel·les anteriors de Pym i a publicar les inèdites. Les contracobertes la descriuen com "la Jane Austen del segle XX". L'autora va poder gaudir durant poc temps d'aquest seu renaixement literari: va morir de càncer tres anys després que Larkin la rescatés de l'oblit.

MacMillan va publicar *Quartet de tardor* el setembre del 1977: va ser un èxit de crítica i vendes. Molts crítics la van considerar l'obra mestra de Barbara Pym. El 1978 se'n va fer una versió radiofònica a la BBC. El 1992 es va rodar una pel·lícula sobre el viatge de l'autora a Londres i la seva assistència a la gala de lliurament del Booker. El 2015 se'n va estrenar una adaptació teatral.

La Letty de *Quartet de tardor* és lectora de novel·les però no s'hi veu reflectida: "Havia arribat a la conclusió que la posició d'una dona soltera, independent i d'edat no oferia cap mena d'interès a un escriptor de ficció moderna". Per això la Letty aparca la lectura de novel·les i aposta per les biografies.

Són també les biografies les que ens revelen una part fosca de l'autora: als anys trenta, Pym va flirtejar amb el nazisme, va visitar sovint l'Alemanya nazi i fins va tenir un nòvio que era oficial de les SS. No va veure venir l'horror. De fet, va tenir sort que la seva primera novel·la, escrita el 1934, no trobés editor fins al 1950: la versió inicial de l'obra, preservada en un manuscrit, parlava dels "pobres nazis" i deia disbarats que haurien arruïnat per sempre la futura carrera literària de Barbara Pym. ♦♦

MINÚCIES
JORDI LLOVET

... i Vargas Llosa

edicàvem l'article de la setmana passada a unes malhumorades i oprobioses opinions de Javier Marías, i aquest el dediquem a unes paraules esborronadores de Vargas Llosa, novel·lista també, que al darrer congrés del PP va dir que, quan es vota, l'important no és la llibertat, sinó "votar bé", paraules, les dues últimes, que van fer pensar tothom que advocava per votar el Partit Popular, que deu ser el seu.

Aquesta exclamació necessita un comentari: la llibertat, per començar, és un a priori en qualsevol règim democràtic i parlamentari. Sense llibertat no hi ha processos electorals, i amb poca o falsa llibertat aquests processos estan aviciats per la manipulació, la mentida i fins i tot una repressió tàcita, com va passar amb el famós referèndum de Franco després de "25 anys de pau", i no de llibertat.

Però també és cert que, juntament amb la llibertat, importa molt que els votants sàpiguen bé què es disposen a votar abans de fer-ho; que estiguin solidament informats; que hagin presenciat molts debats entre els candidats i, en el millor dels casos, que hagin sabut destriar què hi ha de veritat i què hi ha de mentida en tot programa electoral o proclama electoralista. És molt cert que l'opinió dels votants està cada cop més mestrejada per mitjans de tota mena, des dels més oberts, com la televisió, fins als més privats, com els missatges de les xarxes socials. En realitat, doncs, hem d'estar d'acord amb la idea de Vargas Llosa que "s'ha de votar bé", és a dir, amb ple coneixement de causa i molta informació fidedigna (difícil de trobar, certament, en les nostres conteses electorals). El que resulta impropri, esbalaïdor, és que el novel·lista considerés, sense que calgués expressar-ho, que només es vota bé quan es vota el PP.

I hi ha una cosa que mai no es podrà dir sobre un procés electoral en una democràcia, i això és que "la llibertat no importa, o importa menys", perquè ella és la veritable garantia de votar amb un cert grau de sobirania intel·lectual. Sense llibertat no podem votar, o votem a les palpentes. Quan es viu amb una llibertat com la que va pregonar Vargas Llosa, que és la mitja llibertat o la llibertat enganyosa de tot neoliberalisme, llavors és millor no votar ningú, no fos cas que la propaganda ens hagués arrabassat... la llibertat suficient per veure-hi clar. ♦♦

JOSÉ JACOME / EFE

AIXÒ NO CAL DIR-HO

Per què carai en diuen passaport covid?

igual que tothom (o quasi) té una vida interior, aviat la gent portarà un passaport de portes endins anomenat *passaport sanitari*. En això les persones ens assemblem a les plantes i també a Mongòlia. N'hi ha d'interior i d'exterior. Les criatures d'interior no som gaire de viatjar. Un dels millors pretextos per no anar més enllà de la botiga de queviures de la cantonada és l'internacionalisme. Diuen que el remei per als nacionalismes consisteix en veure món, però succeeix el contrari: com més països es visiten (anava a dir *coneixen*) més nacionalista es torna tothom. Això funciona per acumulació, com quasi tot a la vida. Veure que tothom té un país és com veure que tothom té un patinet elèctric: s'acaba volent tenir-ne un com qualsevol fill de Déu. No és que vulgui compa-

rar els països amb els patinets, encara que tots dos siguin un perill per a la gent que va tranquil·la per la vida.

Avui, amb el passaport del covid, recordem la veritable condició de tots els passaports del món. No són tant una garantia que permet als individus circular pel planeta, com el dret comprensible que exerceixen les societats a defensar-se dels individus. Els afectats per la barreja *hippy* de Rousseau i Grateful Dead patim el perjudici de preferir l'individu a les societats. Però Hobbes també tenia raó, i un no pot fiar-se mai dels seus semblants. ¿Algú posaria la mà al foc per qui és com un mateix?

Musicalment, Hobbes sempre va estar més a prop dels Sex Pistols que de la Costa Oest. La diferència que hi ha entre

Hobbes i Rousseau és la mateixa que trobem entre Brummell i el comte d'Orsay (dos dandismes a escollir): l'abisme entre les illes i els continents. Tot passaport porta dins un abisme. Aquest cop li podien haver donat un altre nom menys compromès: certificat, document, targeta, fe de vacuna... però que s'hagi imposat la paraula *passaport* confirma una tendència generalitzada a crear comunitats uniformes. Ha quedat ben palès que l'única solució a la pandèmia és la vacuna (i la majoria de gent encara està per vacunar a tot el planeta). Però, d'altra banda, hem de veure que a l'esclatar la pandèmia vam començar parlant de guerra i hem acabat amb passaports. Tot allò que no és Orwell i 1984, és H.G. Wells, Morlocks i Elois. ♦♦

JAVIER
PÉREZ
ANDÚJAR

